

Ineke Holtwijk: 'Koningin Máxima zal Nederland goed doen'

Door: Laura de Jong -31/01/13, 11:31

© ANP. Prinses Máxima.

INTERVIEWOud-Volkskrant correspondent Ineke Holtwijk was in 1999 de allereerste die de identiteit van de toenmalige vriendin van kroonprins Willem-Alexander onthulde. Hoe kreeg zij die primeur? En hoe bevekt zijn de Zorreguietas in Argentinië? 'Als Jorge Zorreguieta niet zo'n bekende dochter zou hebben, vraag ik me oprecht af of er nu aangifte tegen hem zou zijn gedaan.'

© anp.

- Ik weet nog dat ik dacht: arme Willem Alexander. Eerst een belastingvluchteling, nu dit weer

© ANP.

- Er was ook een vraag over ambitie. Zij schrijft daar: 'Te veel om uit te leggen.'

Hierboven: Archiefphoto uit 2001. Maxima Zorreguieta (2e van r) bekijkt met de auteurs (vlnr) de journalisten Roel Jansen (NRC), Jan van de Putten (Volkskrant) en Ineke Holtwijk (Volkskrant,NOS) het boek 'Argentinië, het land van Maxima'.

U had op 31 augustus 1999 de primeur van de identiteit van Maxima. Hoe ging dat in zijn werk?

'Op dat moment woonde ik in Rio de Janeiro en de krant belde me daar om te vragen of ik wilde uitzoeken van wat voor familie de nieuwe vriendin van Willem Alexander kwam. De Telegraaf had die ochtend in de society-column van Thomas Lepeltak gemeld dat zij blond en Argentijns was. Op een feest had ze een zwarte jurk gedragen en rode wijn gedronken. Er stond ook een naam in het stuk, het zou gaan om een jonge vrouw met de achternaam Herzog. Haar vader zou een industrieel van Duitse komaf zijn. Het leek allemaal niet zo ingewikkeld en ik dacht dat er wel even tussendoor te doen. Ik stond op het punt naar Venezuela te vertrekken want daar gebeurde van alles met Hugo Chavez. Maar ja, dit soort dingen horen erbij.'

'De meest voor de hand liggende manier om de familie Herzog te vinden, was door een Argentijnse telefoongids uit te pluizen, leek me. Die had ik natuurlijk zelf niet bij de hand in Brazilië, dus dat heeft een Argentijnse vriend voor me gedaan. Zo kwam ik aan de eerste nummers. Maar wie ik ook belde, niemand was of kende de industrieel van Duitse afkomst met dochter op huwbare leeftijd. Ik heb de telefonade uitgebreid met andere steden. Gaf ook nul resultaat. Daarna ben ik verder gegaan met die Duitse herkomst. Maar de Duits-Argentijnse Kamer van Koophandel, op de Duitse school of bij het Duitse dagblad leverden niks op. Geen mens had ooit van de industrieel Herzog gehoord.'

'Ik deed af en toe zoekwerk voor het programma Spoorloos. Dat kwam nu van pas. Je weet dat het toch een kwestie is van volhouden en systematisch graven. Ik ben ook in het Duits-joodse circuit gaan zoeken, want er zijn veel joden uit Duitsland naar Argentinië gevlucht. Zij zitten in een ander circuit om confrontatie met Duitsers met nazi-sympathieën die je ook in Argentinië hebt te mijden. Maar ook dat leverde niets op! Inmiddels was het al 14.00 uur en in Nederland 19.00 uur en ik werd werd door de krant gebeld: krijgen we nog wat? Nee, nee, ik heb nog geen enkele aanwijzing gevonden.'

'Ik kon nog één ding doen: Alle rijke mensen met een Argentinië-connectie die ik kende bellen en vragen. Via via moest ik er dan ook komen. Zo zit de wereld namelijk in elkaar: rijke mensen kennen rijke mensen. Ik heb een lijst gemaakt van zakenlieden, miljonairs, adellijken en weet ik wat meer en die heb ik een voor een gebeld. Het was zenuwslopend. De klok tikte maar sommige contacten had ik al een jaar of langer niet gesproken. Dus praat je eerst wat bij. En de tijd tikt. Maar je valt niet meteen met de vraag over die Herzog en de kroonprins in huis. Het ongelooflijke gebeurde: binnen 2 uur had ik een spootje te pakken. Een bevriende zakenman vertelde me dat het stel samen in Bariloche was geweest om Willem-Alexander voor te stellen aan de familie. Hij wist ook nog dat ze eerst niet gezegd hadden dat Alex een prins was. Over de vriendin en de familie wist hij verder niets.'

'Een half uur later was het echt raak. Een andere relatie zei: 'Nou dat is toevallig, ik heb net een uur geleden via een vriend van de romance gehoord. Ik kon het niet geloven. Maar nu jij mij er ook over belt, moet het toch wel waar zijn.' Mijn bron wilde me wel in contact brengen met zijn vriend, die de familie goed kende.'

'Ik had ondertussen enorme haast en belde nog even snel de redactie in Amsterdam om te vertellen dat ik een spoor had. Inmiddels was het daar 22.45 uur, de krant moest over niet al te lange tijd zakken.'

'Toen ik die vriend eindelijk te pakken kreeg, stelde ik hem alle logische vragen. Hoe oud is ze, waar woont ze, hoe hebben ze elkaar ontmoet? Hij wist eigenlijk weinig zeker en met vage antwoorden kan ik natuurlijk niets voor de krant. Maar op de vraag wat haar vader deed kwam gelukkig een concreet antwoord. Die zit in de landbouw, vertelde de vriend. Ik had voor het artikel natuurlijk details nodig en

vroeg door: was hij een boer of een grootgrondbezitter? 'Nee', zei mijn bron, 'hij heeft belangrijke politieke functies bekleed'. Groot alarm ging af toen mijn bron begon te aarzelen. Dat was nadat ik hem had gevraagd in welke regering de vader had gediend. 'Was het de militaire regering', vroeg ik. 'Dat kunt u beter niet opschrijven', antwoordde hij.'

'Uiteindelijk wist ik hem toch over te halen om een antwoord te geven. Het bleek om de regering-Videla te gaan. Ik weet nog dat ik dacht: arme Willem Alexander. Eerst een belastingvluchteling, nu dit weer. Ik had nog een ding op mijn lijstje: die Duitse herkomst. Ze was 100 procent Argentijns, zei de bron. Haar familie woonde er al een eeuw. En het was een katholieke familie.'

'Ik dacht dat ik wel klaar was toen hij me vroeg of ik niet wilde weten wat haar naam was. 'Dat weet ik al, ze heet Herzog', zei ik. Maar hij zei: 'Nee, ze heet Zorreguieta'. Hij heeft het ook nog voor me gespeld. Zorroguita kwam er op mijn kladblok te staan. Dus de naam kwam in dit allereerste verhaal verkeerd in de krant.'

'Ik had die avond en eetafspraak buiten de deur en werd opgehaald. Mijn vrienden zaten in de huiskamer te wachten, terwijl ik als een razende in mijn werkkamer aan het tikken was. De krant stond op sluiten. Voordat we de deur achter ons dichttrokken had de redactie al gebeld. De chef was net zo opgewonden als ik: 'Het wordt de opening over zeven kolom.'

Leuk toch?

'Nee, ik voelde een klem om mijn hart. Ik had de bron alleen over de telefoon gesproken. Ik kende hem niet persoonlijk. Stel dat er iets niet klopte. Ik had het veel beter willen uitzoeken. Het werd alleen maar erger. Nog dezelfde avond werd ik gebeld door een buitenlandredacteur. De krant was gedrukt en een collega had toch nog even de naam 'Zorroguita' opgezocht bij de regeringen van Argentinië maar hij had niets gevonden. Achteraf kwam dat door de verkeerd gespelde naam. Maar ik heb niet rustig geslapen.'

'Natuurlijk belde het NOS-journaal, waar ik ook voor werkte, meteen de volgende dag over het nieuws. Ik herinner me daarvan onder meer dat Philip Freriks de vraag stelde: hoe weet je dat het serieus is? Wat kon ik daar nu over zeggen? Niets zinnigs. Je hebt een tel, twee misschien om iets te bedenken. Ik herinner me nog mijn antwoord - heel waar overigens: In Latijns Amerika is liefde eeuwig voor zolang het duurt.'

'Ik voelde me de eerste dagen zeer ongemakkelijk met het onderwerp 'vriendin van'. Te frivol. Ik wilde me liever op Chavez richten. Maar daarvan was geen sprake meer. Het onderwerp 'vader van vriendin van' werd alleen maar groter. Na het eerste belverhaal over de vader ben ik meteen naar Argentinië gevlogen om om ter plekke verder onderzoek te doen.'

Nu wordt ze dus koningin, was dit denkt u haar grote droom?

'Het lijkt me niet waarschijnlijk. Maar er is weinig over Maxima van vroeger bekend. Ze heeft alles heel goed afgedekt: niemand geeft interviews. Ze zat op Northlands, de sjiekste school van Buenos Aires. Daar zie je al een beetje het leiderachtige: ze was captain van het volleybalteam van de school. Een van de weinige dingen die we hebben is een artikel in het jaarboek waarin ze als captain schrijft dat ze het jammer vindt dat volleybal zo weinig serieus wordt genomen. '

Ze moest als leerlinge antwoord geven op een rijtje standaardvragen in het jaarboek. Wat haar stopwoordje was bijvoorbeeld. 'Basicamente,' antwoordt ze. Je zou dat kunnen vergelijken met een stopwoordje als 'gewoon'. Er was ook een vraag over ambitie. Zij schrijft daar: 'Te veel om uit te leggen.'

'Maxima heeft economie gestuurd en is op haar 25ste in haar eentje naar New York gegaan en regelde daar zelf sollicitatiegesprekken bij banken. Dat laat zien dat ze heel goed wist wat ze wilde en dat ze het lef, talent en doorzettingsvermogen had om dat voor elkaar te krijgen.'

Ze komt niet uit een rijk milieu?

Nee, niet. Dat is het sprookje dat om haar heen hangt. Maxima komt uit de hogere middenklasse van Argentinië. Haar vader had geen landerijen, familiekapitaal of een universitaire titel. Hij heeft zich naar boven gewerkt. Hij had op een gegeven ogenblik een eigen bedrijf en rolde zo de landbouwpolitiek in. Er is in Argentinië bijna geen enkele landbouworganisatie waar Zorreguieta niet een bestuursfunctie heeft gehad. Hij was intelligent en diplomatiek en genoot het vertrouwen van de grootgrondbezitters. Oneerbiedig gezegd zou je kunnen zeggen dat de familie tot de slippendragers van de elite hoort. Met de elite bedoel ik de bekende achternamen, de puissant-rijken die men vroeger altijd de 'eigenaren van Argentinië' noemde. Het is een milieu dat Maxima goed kent. Velen stuurden hun kinderen naar het Northlands. Maxima was overigens het eerste kind van haar vader dat naar een privé school werd gestuurd.'

Geloof u het verhaal dat de ontmoeting tussen Maxima en Willem Alexander is gearrangeerd?

'Nee, daar geloof ik niets van. Ik heb begrepen dat zij met vrienden uit New York, waaronder een nazaat van de hertog van Alva, naar Sevilla ging voor het festival. Naar verluidt wilde men daar Willem-Alexander koppelen aan iemand van de Spaanse adel. Maar hij zag Maxima staan. We kunnen zeggen wat we willen van onze nieuwe koning, maar een ding heeft hij in ieder geval bijzonder goed gedaan: zijn partnerkeuze. Hij heeft Maxima gespot, wilde haar en hield daar koppig aan vast ondanks alle problemen en tegenwerking.'

Hoe bevlekt zijn de Zorreguietas in Argentinië?

'De meeste Argentijnen hebben niet zoveel moeite met Jorge Zorreguieta. De Argentijnen zijn trots op 'hun' koningin. En de familie Zorreguieta geniet sinds de verloving veel prestige. Voor de Argentijnse Justitie was het simpel, althans tot voor kort. Zorreguieta wordt niet genoemd in directe relatie tot mensenrechtenschendingen. Als Jorge Zorreguieta niet zo'n bekende dochter zou hebben, vraag ik me oprecht of er nu aangifte tegen hem zou zijn gedaan. Dan zijn er nog andere burgers met macht die eerder aan de beurt moeten komen, lijkt me.'

Hij kan toch moeilijk niet geweten hebben dat het gebeurde?

'Ja, dat lijkt me ook. En medeplichtigheid door kennis of omdat je het had kunnen weten en dan niets doet om het te verhinderen, wordt in de juristerij de laatste jaren vaker en ook met succes ingezet in zaken over mensenrechtenschending. In Argentinië zie je nog een andere trend: om ook de burgers die deel uit maakten van het militair regime te berechten voor de schendingen.'

'Maar het is van belang het hele plaatje niet te vergeten. Argentinië was en is nog steeds een zeer verdeeld land. Heel veel Argentijnen steunden de coup. Men was aanvankelijk opgelucht. Het was een chaos onder het presidentschap van Isabel Peron geweest. Morele medeplichtigheid geldt voor heel veel Argentijnen. Miljoenen mensen hadden wel een idee wat er gebeurde, maar zeiden niets. Uit angst of uit gemakzucht. Omdat het ze wel uitkwam. Er was grote economische welvaart. De Argentijnen zijn het tot de dag van vandaag nog niet eens over het aantal slachtoffers. Of het er nu 12.000 waren of 30.000.'

'Dat is veelzeggend: de geschiedenis is nog niet geschreven. Op scholen slaan ze de dictatuur dan maar over, want het geeft veel nare discussies. Er zijn nog steeds kampen die elkaar het licht niet in de ogen gunnen en bestrijden met visies op het verleden. De huidige regering van Cristina Kirchner, een Peronist, heeft de mensenrechten als een van haar speerpunten maar gebruikt het vooral voor de bühne. Jorge Zorreguieta, een anti-Peronist, heeft in meerdere opzichten het tij tegen, zou je kunnen

zeggen.'

Wordt Maxima een goede koningin?

'Vast. Ze is een harde werker. Ze kent haar zaakjes goed. Ik vind het ook typerend dat ze doorgaat met haar werk voor de VN. Ik vermoed dat zij onze troefkaart wordt in het buitenland. Claus had inhoud maar was de stille kracht, Maxima heeft inhoud en is ook nog zeer zichtbaar. Stralend zelfbewust, met looks en glamour. Vergelijk haar met bijvoorbeeld de prinsessen van Noorwegen en België: zij straalt veel meer uit. Zij knalt door het glas. In een tijd waar beeld en imago domineren kan je daarmee een middenmoter die steeds minder gezien wordt op de kaart zetten. Grace Kelly lukt het zelfs met het piepkleine Monaco. En wat ook gunstig is: ministers gaan en komen, maar koninginnen blijven tot nog toe heel lang. Koningin Maxima zal Nederland goed doen.'